

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL VTEK PAVEDIMO ATLIKTI TYRIMĄ

2020-03-06 Nr. TEK-1
Klaipėda

Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos Etikos komisija (toliau – Etikos komisija), susidedanti iš pirmininko Edmundo Kvederio, narių: Arūno Andziulio, Kazio Bagdono, Rimanto Didžioko, Ligitos Girskienės, Arūno Razbadausko, Juditos Simonavičiūtės, Alvido Šimkaus, Ritos Bortos, Irenos Gailiūtės, Mindaugo Prialgausko, Vytauto Lupeikos, Rasos Senkienės, sekretoriaujant Editai Dimšienei atliko tyrimą pagal Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau - VTEK) pavedimą, atlikti tyrimą.

Komisija 2020 m. vasario 20-21 d. elektroninio posėdžio metu, išnaginėjusi VTEK pavedimą,

n u s t a t ė :

Pavedimo turinys

Etikos komisija gavo VTEK 2020-02-07 atsakomąjį raštą Nr. S-430-(1.5) „Dėl tarybos narių elgesio vertinimo“ (toliau – raštas) po susipažinimo su Etikos komisijos 2019-12-23 sprendimu Nr. TAR-198, kuriame nurodoma, jog Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos nariai – *V. Dambrauskas, R. Didžiokas, R. Idzelevičius, L. Juknienė, A. Petraitis, N. Puteikienė, L. Skrupskelienė, J. Šeršniov, A. Šimkus ir V. Titov*, – pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso (toliau – Kodeksas) ar institucijos, kurioje jie eina pareigas, veiklą reglamentuojančiose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytą valstybės politikų elgesio principus ir reikalavimus.

VTEK savo raštu siūlo Etikos komisijai pakeisti sprendimą, t. y. tyrimą dėl aukščiau paminėtų politikų elgesio nutraukti.

Vertinimo dalykas

Etikos komisija vertina Savivaldybės tarybos narių veiksmų atitiktį Kodekso nuostatomis. Politikai atitinka Kodekso 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą valstybės politiko sąvoką, Kodeksas jiems taikytinas visa apimtimi.

Tyrimo medžiaga

VTEK raštas, kuriame rekomenduojama pakeisti Etikos komisijos 2019-12-23 sprendimą Nr. TAR-198.

Etikos komisija jau atliko tyrimus pagal VTEK pavedimus: 2019-08-29 raštas Nr. S-3092-(1.5) (gauta Savivaldybės tarybos ir mero sekretoriato 2019-09-16 Nr. T4-125) ir 2019-11-28 raštas Nr. S-4209-(1.5) (gauta Savivaldybės tarybos ir mero sekretoriato 2019-11-28 Nr. T4-172).

VTEK svetainė ir joje pateiktos politikų privačių ir viešųjų interesų deklaracijos (toliau – Deklaracijos).

Tyrimų metu buvo išsiųsti pranešimai Arūnui Andziuliui, Vidmantui Dambrauskui, Rimantui Didžiokui, Romaldui Indzelevičiui, Justinai Kunickaitėi, Andriui Petraičiui, Linai Skrupskelienei, Jurij Šeršniov, Viačeslav Titov (buvusiam tarybos nariui), Alvidui Šimkui, Ninai Puteikienei, Laimai Juknienei dėl informacijos pateikimo Etikos komisijai.

Vykdamas VTEK pavedimus, susijusius su šiuo tyrimu, konstatuojama, kad Etikos komisijos posėdyje: Arūnas Andziulis dalyvavo, pateikė žodinį paaiškinimą; Vidmantas Dambrauskas nedalyvavo, raštiško paaiškinimo nepateikė; Rimantas Didžiokas dalyvavo, pateikė žodinį paaiškinimą; Romaldas Idzelevičius nedalyvavo, raštiško paaiškinimo nepateikė; Justina Kunickaitė nedalyvavo, pateikė raštišką paaiškinimą; Andrius Petraitis nedalyvavo, raštiško paaiškinimo nepateikė; Lina Skrupskelienė dalyvavo, pateikė žodinį paaiškinimą; Jurij Šeršniov nedalyvavo, raštiško paaiškinimo nepateikė; Viačeslav Titov nedalyvavo, raštiško paaiškinimo nepateikė; Alvidas Šimkus dalyvavo, pateikė žodinį paaiškinimą; Nina Puteikienė nedalyvavo, raštiško paaiškinimo nepateikė; Laima Juknienė nedalyvavo, pateikė raštišką paaiškinimą.

Nustatytos aplinkybės

Gautas VTEK 2019-05-28 raštas Nr. R1-3627 „Dėl privačių interesų deklaravimo“, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-06-10 raštas Nr. TAS-166 „Dėl privačių interesų deklaravimo“, ir pridėti duomenys apie pateiktas/nepateiktas tarybos narių ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų Deklaracijas. Etikos komisijoje buvo priimtas sprendimas informuoti Savivaldybės tarybos narius apie galimai netinkamai ir /ar netinkamu laiku pateiktas Deklaracijas, taip pat su šiuo sprendimu supažindinta VTEK. Kaip grįžtamasis ryšys buvo gautas VTEK 2019-08-29 raštas Nr. S-3092-(1.5) „Dėl pavedimo atlikti tyrimą“, kuriuo pavedama apklausti sąraše nurodytus asmenis, nepateikusius po pirmojo tarybos posėdžio – priesaikos davimo procedūros – per 30 kalendorinių dienų Deklaracijų, ir priimti sprendimus Etikos komisijoje. Rašte nurodytiems asmenims išsiųsti pranešimai, viso 12 tarybos narių. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 straipsnio 1 dalis numato, kad „*privačius interesus deklaruojantys asmenys privalo pateikti Deklaraciją elektroninėmis priemonėmis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka per 30 kalendorinių dienų nuo jų išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas dienas*“. Kitų atvejų, tarkime, kai nepateikta ilgesnį laiko tarpą ar išvis nepateikta – apie tai nėra pasisakoma.

Po Etikos komisijos sprendimo pagal VTEK 2019-08-29 raštą Nr. S-3092-(1.5) gautas VTEK pavedimas atlikti pakartotinį tyrimą - 2019-11-28 raštas Nr. S-4209-(1.5)

Savivaldybės tarybos narės Justina Kunickaitė, Laima Juknienė pateikė paaiškinimus raštu, Alvidas Šimkus, Lina Skrupskelienė, Rimantas Didžiokas, Arūnas Andziulis paaiškinimus pateikė žodžiu, Etikos komisijos posėdyje.

Savivaldybės tarybos nariai Justina Kunickaitė ir Arūnas Andziulis, davė priesaiką ir Savivaldybės darybos nariais tapo atitinkamai 2019-06-20 ir 2019-05-30, Justina Kunickaitė pareigas savivaldybės taryboje deklaravo 2019-07-03, Arūnas Andziulis pareigas Savivaldybės taryboje deklaravo 2019-06-01, todėl Justina Kunickaitė ir Arūnas Andziulis, vadovaujantis Įstatymo nuostatų 5 straipsnio 1 dalies nustatyta tvarka ir terminais, deklaravo savo pareigas Savivaldybės taryboje.

Savivaldybės tarybos nariai Alvidas Šimkus ir Laima Juknienė davė priesaiką ir Savivaldybės tarybos nariais tapo 2019-04-18, atitinkamai Alvidas Šimkus pareigas savivaldybės taryboje tinkamai deklaravo 2019-05-22, o Laima Juknienė 2019-05-28. Alvidas Šimkus ir Laima Juknienė (iš jų paaiškinimų) buvo nustatytais terminais deklaravę savo pareigas Klaipėdos miesto savivaldybės taryboje, tačiau deklaracijoje įrašė netinkamą darbovietės kodą (ne Klaipėdos m. savivaldybės), o kai pateikė tinkamai (pataisė deklaraciją), terminai jau neatitiko Įstatymo nuostatų.

Savivaldybės tarybos nariai Lina Skrupskelienė ir Rimantas Didžiokas davė priesaiką ir Savivaldybės tarybos nariais tapo 2019-04-18, atitinkamai Lina Skrupskelienė pareigas Savivaldybės taryboje deklaravo 2019-05-31, o Rimantas Didžiokas 2019-06-20. Lina Skrupskelienė ir Rimantas

Didžiokas paaiškino, jog žinojo apie Deklaracijos terminus, tačiau tą padarė pavėluotai, terminai jau neatitiko Įstatymo nuostatų.

Savivaldybės tarybos nariai Vidmantas Dambrauskas, Romaldas Idzelevičius, Andrius Petraitis, Jurij Šeršniov, Viačeslav Titov (buvęs tarybos narys), Nina Puteikienė davė priesaiką ir Savivaldybės tarybos nariais tapo 2019-04-18. Vidmantas Dambrauskas pareigas Savivaldybės taryboje deklaravo 2019-05-27, Romaldas Idzelevičius pareigas Savivaldybės taryboje deklaravo 2019-07-23, Andrius Petraitis pareigas Savivaldybės taryboje deklaravo 2019-05-24, Jurij Šeršniov pareigas Savivaldybės taryboje deklaravo 2019-08-12, Viačeslav Titov (buvęs tarybos narys) pareigas Savivaldybės taryboje deklaravo 2019-09-30, Nina Puteikienė pareigas Savivaldybės taryboje tinkamai deklaravo 2019-05-31.

Etikos komisija 2019-12-23 sprendimu Nr. TAR-198 nurodė, jog Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos nariai – V. Dambrauskas, R. Didžiokas, R. Idzelevičius, L. Juknienė, A. Petraitis, N. Puteikienė, L. Skrupskelienė, J. Šeršniov, A. Šimkus ir V. Titov pažeidė Kodekse ar institucijos, kurioje jie eina pareigas, veiklą reglamentuojančiose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytų valstybės politikų elgesio principus ir reikalavimus.

Pastebėtina, kad šiuo metu (nuo 2020 m. sausio 1 d.) galiojančiame Įstatyme nuostatos dėl privačių interesų deklaravimo yra pasikeitusios. Galiojantis Įstatymas taip pat įpareigoja deklaruoti privačius interesus (galiojančio Įstatymo 3 straipsnio 2 dalis), tačiau nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojusio VTEK įstatymo (toliau – VTEKĮ) 25 straipsniu reglamentuojama, jog, spręsdama klausimą ar pradėti tyrimą, Etikos komisija prireikus išsiunčia skundžiamam asmeniui raginimą deklaruoti konkrečius privačius interesus (tokius raginimus Etikos komisija buvo išsiuntusi skundžiamiesiems asmenims). VTEKĮ 23 straipsnio 1 dalies 7 punkte nustatyta, jog Etikos komisija nepradeda tyrimo, jeigu iki pranešimo VTEK gavimo dienos arba VTEK raginime nustatyto termino skundžiamas asmuo pateikė privačių interesų deklaraciją arba ją patikslino.

Kodekso nuostatos ir motyvai

Kodeksu siekiama įgyvendinti konstitucinį valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principą, plėtoti demokratinį valdymą, didinti visuomenės pasitikėjimą valstybės valdžios ir savivaldybių institucijomis, skatinti valstybės politikų ir kandidatų į valstybės politikus atsakomybę už savo veiklą ir atskaitomybę visuomenei.

Etikos komisija, atlikusi Politikų elgesio tyrimą, išnagrinėjusi tyrimo medžiagą, pripažino, kad Politikams egzistuoja prievolė pateikti Deklaraciją per 30 kalendorinių dienų nuo jų išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas ir Įstatyme nėra numatyta išimčių. Valstybės politikai turi laikytis Lietuvos Respublikos įstatymų, Kodekse nustatytų elgesio principų.

Etikos komisija įvertino, kad šiuo metu (nuo 2020 m. sausio 1 d.) galiojančiame Įstatyme nuostatos dėl privačių interesų deklaravimo yra pasikeitusios. Galiojantis Įstatymas taip pat įpareigoja deklaruoti privačius interesus (galiojančio Įstatymo 3 straipsnio 2 dalis), tačiau nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojusio VTEK įstatymo (toliau – VTEKĮ) 25 straipsniu reglamentuojama, jog spręsdama klausimą ar pradėti tyrimą, Etikos komisija prireikus išsiunčia skundžiamam asmeniui raginimą deklaruoti konkrečius privačius interesus (tokius raginimus Etikos komisija buvo išsiuntusi skundžiamiesiems asmenims). VTEKĮ 23 straipsnio 1 dalies 7 punkte nustatyta, jog Etikos komisija nepradeda tyrimo, jeigu iki pranešimo VTEK gavimo dienos arba VTEK raginime nustatyto termino skundžiamas asmuo pateikė Deklaraciją arba ją patikslino pranešime apie galimą pažeidimą nurodytais duomenimis ir iš pranešime pateiktos ar VTEK, papildomai atlikus šio Įstatymo 25 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus veiksmus, surinktos informacijos VTEK nenustatė pagrindo pradėti tyrimą dėl galimo interesų konflikto.

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo nuostatas taikančios institucijos nuo 2020 m. sausio 1 d. tyrimus dėl Įstatymo nuostatų pažeidimų atlieka pagal VTEKĮ, sprendina, kad Savivaldybės tarybos Etikos komisija taip pat privalo vadovautis VTEKĮ 23 straipsnio 1 dalies ir 25 straipsnio nustatytu teisiniu reguliavimu.

Konstitucinės teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*) (*inter alia* 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2013 m. vasario 15 d. Konstitucinio Teismo nutarimai). Priimti įstatymai, panaikinantys veiklos baudžiamumą ar sušvelninantys atsakomybę, turi grįžtamąją galią (*lex benignior retro agit*) (2001 m. sausio 11 d. Konstitucinio Teismo nutarimas).

Etikos komisija, vadovaudamasi anksčiau išdėstytais argumentais, oficialia konstitucine doktrina, *lex benignior retro agit* principo taikymu, Kodekso 9 straipsnio 3 ir 4 dalimis, ir Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos etikos komisijos veiklos nuostatų, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. T2-91, 33 ir 35 punktais,

nusprendė:

1. Nutraukti tyrimą dėl Savivaldybės tarybos narių - *Vidmanto Dambrausko, Rimanto Didžioko, Romaldo Idzelevičiaus, Andriaus Petraičio, Linos Skrupskelienės, Jurij Šeršnio, Viačeslav Titov (buvusio Savivaldybės tarybos nario), Alvido Šimkaus, Ninos Puteikienės, Laimos Juknienės* elgesio.

2. Sprendimo kopijas išsiųsti Savivaldybės tarybos nariams - *Arūnui Andziuliui, Vidmantui Dambrauskui, Rimantui Didžiokui, Romaldui Indzelevičiui, Justinai Kunickaitei, Andriui Petraičiui, Linai Skrupskelienei, Jurij Šeršnio, Viačeslav Titov (buvusiam Savivaldybės tarybos nariui), Alvidui Šimkui, Ninai Puteikienei, Laimai Juknienei*, ir Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

3. 4. Skelbti apie priimtą sprendimą vietinėje spaudoje ir Klaipėdos miesto savivaldybės interneto svetainėje.

Etikos komisijos pirmininkas

Edmundas Kvederis